

**EFFECTS OF COGNITIVE BEHAVIOR MODIFICATION
PROGRAM ON STRESS
IN DIABETES PATIENTS**

PATCHANEE MAKMUANG

**A THESIS SUMMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF NURSING SCIENCE
(PSYCHIATRIC-MENTAL HEALTH NURSING)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2004

ISBN 974-04-5153-5

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

**EFFECTS OF COGNITIVE BEHAVIOR MODIFICATION PROGRAM ON
STRESS IN DIABETES PATIENTS**

PATCHANEE MAKMUANG 4436995 NSPS/M

M.N.S. (PSYCHIATRIC-MENTAL HEALTH NURSING)

**THESIS ADVISORS: WANNA KONGSURIYANAVIN, Ed.D., ACHARAPORN
SEEHERUNWONG, D.N.S., CHUCHUEN CHEEWAPOONPHON, D.N.S.**

ABSTRACT

This thesis was a quasi-experimental research aiming to examine the effects of Cognitive Behavior Modification Program on stress in diabetes patients. The study was conducted among diabetes patients at the diabetes clinic in Saingam Hospital, Kamphaengpet with stress levels 3 and 4, mild stress and high stress as defined by the Thai Stress Test. Twenty –two subjects with similar characteristics were selected by simple random sampling, then randomly divided into an experimental group and a control group. The experimental group received the Cognitive Behavior Modification Program twice a week for four weeks for eight sessions, each session about 60 minutes, and they received a follow-up session two weeks after the intervention phase whereas the control group received only the usual routine care from the diabetes clinic. The study was carried out from 19 May until 10 July 2004. The data obtained were analyzed with percentage, Man Whitney U Test and Wilcoxon Sign Ranks Test.

The result immediately after the intervention and after the two weeks follow-up phase demonstrated that the stress levels in the experimental group were lower than the stress levels before the intervention at a statistically significant level of .05. In addition immediately after the intervention and after the two weeks follow-up phase, the stress levels in the experimental group were lower than the control group at a statistically significant level of .05. The stress levels in the experimental group immediately after the intervention and after the two weeks follow-up showed no significant difference.

Considering the result of this study, the application of Cognitive Behavior Modification Program is recommended. Health care providers who work with diabetes patients in the hospital and in the community should apply the Cognitive Behavior Modification Program to reduce stress of diabetes patients as an approach to prevention more severe mental disorders.

**KEY WORDS: COGNITIVE BEHAVIOR MODIFICATION / STRESS / STRESS
INOCULATION TRAINING / DIABETES MELLITUS.**

86 pp. ISBN 974-04-5153-5

ผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาต่อความเครียดในผู้ป่วยเบาหวาน
(EFFECTS OF COGNITIVE BEHAVIOR MODIFICATION PROGRAM ON
STRESS IN DIABETES PATIENTS)

พัชนี มากเมือง 4436995 NSPS/M

พย.ม.(สุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวชศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: วรรณฯ คงสุริยะนาวิน, ศษ.ด., อัจฉราพร สีหิรัญวงศ์, พย.ด.,
ชูชื่น ชิวพูนผล.พย.ด.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาต่อความเครียดในผู้ป่วยเบาหวาน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยเบาหวานที่มารับบริการที่คลินิกเบาหวานของโรงพยาบาลไทรงาม จ.กำแพงเพชร ที่มีความเครียดจากการทำแบบวัดความเครียดสำหรับคนไทย ระดับ 3 และ 4 คือ มีความเครียดระดับปานกลาง และเครียดมาก คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยจับฉลากกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนดจำนวน 22 คน แล้วจับฉลากแบ่งเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้รับ โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ทุกอาทิตย์ๆ ละ 2 ครั้งจำนวน 8 ครั้งๆ ละ 60 นาที เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ และติดตามผลหลังการทดลอง 2 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลตามปกติจากคลินิกเบาหวาน ดำเนินการทดลองระหว่าง 19 พฤษภาคม -10 กรกฎาคม 2547 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติร้อยละ, Mann Whitney U Test และ Wilcoxon Sign Ranks Test.

ผลการวิจัยพบว่า ในระยะหลังการทดลองทันที และระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีระดับความเครียดต่ำกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มทดลองมีระดับความเครียดต่ำกว่ากลุ่มควบคุมทั้งในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับความเครียดของกลุ่มทดลองในระยะหลังการทดลองทันที และระยะติดตามผล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษานี้มีข้อเสนอแนะว่า พยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยเบาหวานทั้งในโรงพยาบาล และในชุมชน ควรจะนำโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ไปประยุกต์ใช้ลดความเครียดในผู้ป่วยเบาหวาน ซึ่งจะเป็นการป้องกันอาการผิดปกติทางจิตที่รุนแรงได้อีกทางหนึ่ง